Samenvattend verslag van de bewonersavonden en gesprekken met bewonersorganisaties, wijkraden en bewonersvertegenwoordigers.

Gesprek wijkraden 9 november 2022

Gesproken is tussen wethouder Karremans en een afvaardiging van de wijkraden Overschie, Schiebroek en Hillegersberg over de afronding van het participatietraject. Directe aanleiding voor het gesprek was de brief van de wijkraden over het onderzoek naar de mening van Rotterdammers over de toekomst van RTHA (hierna 'de enquête'). Aanwezigen hebben dit verbreed tot de afronding van het participatietraject waarop het beoogde besluitvormingstraject is toegelicht. Aan de orde kwam de betrokkenheid van de wijkraden, het uitgevoerde onderzoek naar de mening van Rotterdammers over de toekomst van RTHA en het perspectief van de wijkraden op RTHA en de effecten voor omwonenden. Na het bespreken van deze punten, het uitwisselen van informatie en het delen van de opmerkingen over de enquête zijn enkele praktische afspraken over bijvoorbeeld onderlinge communicatie en rol- en taakverdeling gemaakt. De wijkraden zijn uitgenodigd advies uit te brengen over de reactie op het eindresultaat van het participatietraject. De wijkraden hebben aangegeven de focus te zullen leggen op hinder, veiligheid en gezondheid.

Gesprek Bewoners Tegen Vliegtuigoverlast (BTV) 19 november 2022

Dit gesprek tussen wethouder Karremans en de voorzitter en een adviseur van de BTV stond mede in het teken van een kennismaking. Van de zijde van de BTV is toegelicht de doelstellingen en de positiekeuze van de BTV in het maatschappelijk en politiek debat over RTHA, het participatietraject en de positie van bewoners hierin en de achtergrond bij de emoties die er bij bewoners leven rondom de luchthaven, die zich mede laten verklaring vanuit een historisch perspectief. Vanuit de wethouder is de doelstelling van het college toegelicht om na afronding van het participatietraject nu vooruit te willen kijken en het geluid van omwonenden een plek te geven in de door het college te geven reactie op het eindproduct van het participatietraject. In dat kader zijn de recente in gang gezette acties om het geluid van omwonenden 'op te halen' en de wijkraden om advies te vragen, toegelicht en is hierover van gedachten gewisseld. De BTV heeft verder haar standpunten toegelicht over de ontwikkeling van de luchtvaart en het perspectief van de BTV hierop.

Wijkraadsinformatieavond EPP 22 november 2022

Op uitnodiging van de gemeente Rotterdam zijn alle wijkraadsleden van Hillegersberg, Schiebroek, Overschie en ook Prins Alexander uitgenodigd voor een toelichting op het proces van het participatietraject door de procesbegeleiding en een toelichting op de inhoud van het Eind Product Participatietraject (EPP) door de gemeente. Ca. 14 wijkraadsleden waren aanwezig. Naast een korte terugblik op het doorlopen proces is een toelichting gegeven naar aanleiding van vragen over onder andere hoe het participatietraject tot stand is gekomen, hoe besluiten en afspraken aan tafel tot stand kwamen, het uittreden van bewonersvertegenwoordigers, het publiceren van het tussenresultaat (VPP), het raadplegen van de achterbannen en het effect daarvan op het verloop van het participatietraject, het uitstappen en weer opnieuw toetreden door de gemeente Rotterdam, waarom niet tot overeenstemming is gekomen en de achtergronden van het eindproduct. Daarnaast is toegelicht hoe het participatietraject zich verhoudt tot de wettelijke procedure voor een nieuw luchthavenbesluit. Hierna volgde een inhoudelijke toelichting per thema op het EPP waarbij vooral technisch-inhoudelijke vragen zijn beantwoord. Bijvoorbeeld over de verschillende typen verkeer, werking van de gebruiksruimte, systematiek van groei na vlootvernieuwing. Daarnaast zijn ook de effecten toegelicht op bijvoorbeeld gebruiksruimte, geluidscontouren, aantal gehinderden en emissies. Tot slot is het besluitvormingsproces voor de reactie op het EPP toegelicht.

Gesprek bewonersvertegenwoordigers 23 november 2022

Dit gesprek tussen wethouder Karremans en de bewonersvertegenwoordiger Rotterdam en zijn plaatsvervanger stond mede in het teken van een kennismaking. Onderwerpen van gesprek waren het participatietraject en de positie van de bewonersvertegenwoordigers hierin en de doelstelling van het college om het geluid van omwonenden een plek te geven in de door het college te geven reactie op het eindproduct van het participatietraject. Na de kennismaking is er inhoudelijk en technisch besproken wat kansen zijn voor Rotterdam en de Rotterdamse bewoners voor een luchthavenbesluit met voor Rotterdam herkenbare punten. Hierbij hebben de bewonersvertegenwoordigers hun standpunten toegelicht en benadrukt wat de grootste bronnen van hinder en irritatie zijn voor de Rotterdammers zoals vliegen in de dagranden en nachtvluchten en daaruit volgend waar hun belangrijkste punten van kritiek liggen voor het eindproduct van het participatietraject.

Bewonersavonden 17 en 23 november 2022

Op uitnodiging van wethouder Karremans waren bewoners welkom bij bewonersavonden om in gesprek te gaan over de luchthaven en het Eind Product Participatietraject (EPP). Tijdens deze avonden zijn kennis en ervaringen verzamelt en uitgewisseld wat als input zal dienen voor de reactie die de wethouder over het EPP gaat sturen naar RTHA.

Tijdens de avonden zijn vragen gesteld en verhalen gedeeld over de volgende thema's.

Het participatietraject en proces totstandkoming nieuw Luchthavenbesluit
Met een zorgvuldig participatietraject wordt met oog voor alle belangen de toekomst van Rotterdam The Hague Airport onderzocht. Dat traject heeft tot doel om belangen, meningen en feiten op tafel te krijgen om tot een goede afweging te komen met alle betrokkenen inzake het Luchthavenbesluit. De wethouder benadrukt dat er nog geen besluit is genomen over het Luchthavenbesluit en de reactie die de gemeente Rotterdam zal geven aan RTHA over het EPP. Hij vindt het belangrijk om eerst de meningen van bewoners gehoord te hebben. Daarna komt het college pas tot een reactie. Deze reactie wordt dinsdag 29 november a.s. binnen het college van B&W behandeld en daarna openbaar gemaakt. Daarna volgt commissie- en raadsbehandeling en is inspraak mogelijk. In het EPP staan de uitkomsten van het participatietraject over het toekomstig gebruik van de luchthaven. Het is aan de directeur van Rotterdam The Hague Airport om een Luchthavenbesluit in te dienen. Op het ontwerp luchthavenbesluit kan in een later stadium een zienswijze volgen van het gemeentebestuur en vervolgens is er een definitief besluit door de minister.

Gedurende het participatieproces zijn twijfels geuit door bewoners en bewonersorganisaties over als zou de wethouder al een standpunt hebben bepaald. Wethouder Karremans benadrukt met klem dat er tot het moment van de bewonersavonden nog geen standpunt is ingenomen en hij is oprecht geïnteresseerd in de mening van de aanwezigen en neemt hen serieus. De wethouder is juist aanwezig om de diverse meningen en opvattingen tot zich te nemen. Met nadruk stelt hij geen andere agenda te hanteren. Met de input van onder andere de bewonersavonden formuleert hij het standpunt namens het college. De wethouder zegt de onjuiste berichten op sociale media over het Luchtvaartbesluit beu te zijn en in het bijzonder de persoonlijke aanvallen laten hem niet onberoerd. Vanuit de omwonenden wordt er waardering voor uitgesproken dat de wethouder persoonlijk aanwezig is om hen aan te horen. Toch merken de aanwezigen wel op dat de voorganger van wethouder Karremans eerder uit het participatieproces stapte en wethouder Karremans vervolgens weer deelneemt. Wethouder Karremans meent dat het een noodzaak is om aan tafel te zitten, wil je invloed kunnen uitoefenen dat effect heeft op het algehele eindresultaat (de mate van ervaren overlast). Hij gelooft in overleg- en participatieprocessen en is wars van aannames.

Sluiting van het vliegveld
Tijdens de bewonersavonden wordt door sommige aanwezigen aangedrongen op sluiting van de luchthaven. Ze zien geen meerwaarde in toekomstige groeiscenario's, aangezien er volgens hen nu al met verliezen wordt gedraaid. Ook wordt gewezen op de ambities van de gemeente Rotterdam op het gebied van duurzaamheid, milieuaanpak en klimaatverandering die in schril contrast staan met de instandhouding van het vliegveld. De luchthaven is verder vooral bedoeld voor het zakelijke verkeer en de coronaperiode heeft aangetoond dat communicatie onderling ook online mogelijk is. Een sluiting van Rotterdam The Hague Airport is volgens de wethouder niet aan de orde. Een quickscan om eventuele krimp in kaart te brengen of een alternatief gebruik van het vliegveldcomplex te onderzoeken, wordt afgeraden. Wanneer je resultaat wilt behalen zal het volgens de wethouder vooral moeten gaan over de aanpak met concrete zaken om overlast tegen te gaan. Ook zal moeten worden gewezen op de impact op de gezondheid.

Gezondheidsaspecten
Uit een peiling tijdens de bewonersavonden blijkt dat veel omwonenden last ervaren van kerosinedampen en geluidsoverlast, wat sinds 2016 lijkt te zijn verergerd. De ergernissen betreffen zowel de kleinere privéjets als grotere toestellen als wel het helikopterverkeer. Ook heerst ergernis dat veel stationair draaiende motoren van vliegtuigen eerst lange tijd warmdraaien, voordat deze de lucht ingaan. Verder houdt het luchtverkeer zich volgens sommige aanwezigen niet aan de sluitingsuren en gebeurt het regelmatig dat ver na middernacht nog vliegtuigen binnenkomen (piek zit tussen 04.00 en 05.00 's nachts). Veel mensen kunnen de slaap niet vatten en een groeiend aantal huishoudens overweegt een verhuizing. Nog deze week bleek uit onderzoek van bureau Arcadis dat Rotterdam de minst gezonde stad van Nederland is. Wethouder Karremans vindt dat een bron van zorg. Hij is vooral onder de indruk van de afzonderlijke verhalen van diverse artsen die tijdens de bewonersavonden de noodklok uiten over de gezondheidstoestand van de inwoners van Rotterdam. De gezondheid van een toekomstige generatie staat volgens de artsen op het spel. Ook wordt gewezen op de aanwezigheid van ultrafijnstof. Rotterdam lijkt volgens aanwezigen steeds meer het afvoerputje van Nederland te worden met naast het vliegveld ook nog alle zware industrie en het havengebied. Ook dit deel van Nederland heeft volgens hen recht op schone lucht en nachtrust. De wethouder vindt de verhalen aangrijpend en neemt alle aandachtspunten op het gebied van gezondheid mee. Hij wil bovendien gebruikmaken van de expertise van de aanwezige artsen. Uit onderzoek in de zaal blijkt tevens dat uit principe steeds minder mensen gebruik willen maken van het vliegtuig. Gesteld wordt dat de hele samenleving is gericht op groei, want als er niet wordt gegroeid gaat het economisch gezien niet goed met de maatschappij. Wellicht moet het college zich volgens de aanwezigen eens richten op de groei van de gezondheid van de mens, de luchtkwaliteit en het welzijn in zijn algemeenheid.

Stapeleffecten
Er is niet alleen overlast van Rotterdam The Hague Airport, ook de uitbreiding van het wegennet met het verbindingsstuk van rijksweg tussen de A16/A20 bij het Terbregseplein en de A13 bij Rotterdam The Hague Airport is een bron van zorg. Het leidt tot stapeleffecten met een extra belasting van het woongenot. De angst wordt voorts uitgesproken dat het vliegveld de mazen van de wet zal opzoeken en vaak een beroep zal doen op overgangsregelingen en uitzonderingen om zich te onttrekken aan de regelgeving. De wethouder neemt dit aandachtspunt mee

Stillere vliegtuigen en waterstof
Om geluidshinder te beperken wordt volop ingezet op innovaties om in de toekomst stillere vliegtuigen te produceren. De aanwezigen tijdens de bewonersavonden geloven er niet in dat de markt zich al richt op stillere vliegtuigen. Dat proces staat nog in de kinderschoenen en

dus zal het vliegverkeer op korte termijn niet leiden tot een vermindering van de geluidsoverlast. Het duurt volgens hen nog zeker dertig jaar voordat dergelijke type toestellen op de markt komen, vermoeden zij. Het gebruik van stillere vliegtuigen kan volgens hen ook weer leiden tot een groei van het aantal vluchten, omdat er meer binnen de norm wordt geacteerd en ruimte overlaat voor meer vluchten. Er wordt gesteld dat groei wordt gekocht met innovaties die nu nog niet leiden tot minder hinder.
De wethouder neemt de aandachtspunten mee.

Enquête
Er is een enquête uitgezet om de meningen van bewoners over de luchthaven te verzamelen. Er heerst onvrede dat veel huishoudens in de omtrek van de luchthaven deze enquête niet hebben ontvangen maar bewoners in Rotterdam Zuid wel terwijl die geen overlast ervaren. Het onderzoek had bovendien breder over de stadsgrenzen heen moeten worden verspreid vinden bewoners omdat er ook hinder wordt ervaren in Schiedam en Lansingerland. Wethouder Karremans antwoordt dat hij een representatief beeld wilde hebben vanuit de wijken rondom het vliegveld en de rest van Rotterdam. Het onderzoek heeft steekproefsgewijs plaatsgevonden. Het betrof een brede uitvraag. De wethouder was benieuwd hoe de bewoners de toekomst zien en wil daarvan leren.

Overige aandachtspunten
- Veel bewoners namen deel aan de avond met de gedachten dat het besluit van de gemeente al vaststond. De wethouder heeft dit weersproken en sterk benadrukt dat de input van onder andere de bewonersavonden wordt meegenomen in de reactie naar RTHA over het EPP en dat er dus nog niets vast staat.
- Bewoners(organisaties) benadrukken dat bewoners matig worden geïnformeerd over de luchthaven, de effecten daarvan en de mogelijke consequenties van een nieuw luchthavenbesluit. Deze zorg is gedeeld en wordt meegenomen.
- Bewoners wijzen op *true pricing*: de ecologische prijs berekenen op de lange termijn van de luchthaven.
- Bewoners benadrukken dat de wethouder de kar moet trekken en in de positie zit om op te komen voor de belangen van bewoners.
- Oproep van bewoners aan wethouder om 'ballen te tonen' en aan de minister een sluiting van het vliegveld te vragen. Wethouder denkt dat het bespreken van sluiting afleidt van het behalen van een realistisch resultaat. Deze coalitie wil de luchthaven ook openhouden. Dat is de afspraak die gemaakt is.
- Wethouder benadrukt dat hij geen draagvlak *zoekt*, maar wilt nagaan wat het draagvlak *is* voor een luchthaven onder bewoners.
- Bewoners roepen op om geluid mee te nemen als gezondheidsrisico.
- Bewoners wijzen op isolatiemogelijkheden van hun woning tegen geluidsoverlast.
- De duur van het Luchthavenbesluit is theoretisch onbegrensd, maar in praktijk wordt deze tenminste eenmaal in de tien à vijftien jaar geactualiseerd.
- Alle correspondentie omtrent het Luchthavenbesluit wordt inzichtelijk gemaakt. Ook wordt gepleit voor een actievere informatieverstrekking.
- De bewoners willen af van het afdwingen van de geheimhoudingsverklaring op het moment dat ze toetreden tot het participatietraject.
- Er moet volgens de bewoners meer worden gehandhaafd zodat overtredingen door de luchthaven worden bestraft, maar dat is volgens de wethouder niet mogelijk voor de gemeente Rotterdam aangezien de gemeente niet het bevoegd gezag is.
- Er moet volgens bewoners meer gemeten worden (meten is weten) en meer meetpunten geplaatst worden.
- Een groot deel van de omwonenden wenst een krimp van het vliegverkeer. Tussen 2016 en 2019 is de luchthaven gegroeid, naar schatting van bewoners met 23-24% met fors grotere vliegtuigen. De bewoners willen terug naar het niveau van 2016.

- Maak alternatieven, zoals treinen naar het buitenland, goedkoper of aantrekkelijker.
- Er wordt ook veel overlast ervaren van sportvliegtuigjes die geen verplichte vliegroutes hebben en laag overvliegen.
- Er kan nog maar 1 melding per vlucht per adres worden gemaakt. Voor appartementencomplexen levert dat problemen op en kunnen verschillende bewoners niet melden.